

Ordstilling i hovedsætninger

1. Hovedsætninger med ligefrem ordstilling

En neutral hovedsætning begynder med subjekt og har ligefrem ordstilling (S – V).

Bemærk: Hvis der både er stedsadverbial og tidsadverbial sidst i sætningen, placeres sted før tid.

S	V1	CA	V2	IO	O	A	A
subjekt	verbum 1	central adverbial	verbum 2	indirekte obj.	objekt	adverbial (sted)	adverbial (tid)
Han	vil	vist	vise	dem	huset	i Virum	på søndag.

2. Spørgsmål med inversion

Der er inversion (V - S) i spørgsmål med eller uden hv-ord.

Hv-ord	V1	S	CA	V2	IO	O	A	A
(Hvorfor)	vil	hun	ikke	vise	dem	huset	i Virum	i dag?

3. Konstaterende sætninger med inversion

Der er inversion, når et andet led placeres før subjektet (foranstilles). Man kan foranstille forskellige led: centraladverbial, indirekte objekt, objekt eller frit adverbial. Vi foranstiller led, hvis vi ønsker at fremhæve dem (f.eks. ved modstilling eller fokusering).

Eks.: **Ham** har jeg aldrig set før, men **hende** kender jeg godt. (Modstilling – foranstillet objekt).

Eks.: **I dag** skal de spise hjemme, og **i morgen** skal de på restaurant. (Fokus på tid).

X	V1	S	CA	V2	IO	O	A
Formodentlig	vil	de		give	ham	kontrakten	i dag.
Ham	vil	de	formodentlig	give		kontrakten	i dag.
Kontrakten	vil	de	formodentlig	give	ham		i dag.
I dag	vil	de	formodentlig	give	ham	kontrakten.	

To hovedsætninger sammen

To hovedsætninger kan bindes sammen med hovedsætningskonjunktioner: og, eller, men, for, så (= og derfor). Der er komma før konjunktionen, og der er subjekt og verbum på begge sider af kommaet.

Bemærk: Der er ikke inversion efter konjunktioner.

De 5 hovedsætningskonjunktioner

og (tilføjelse/sideordning)

Eks.: Han er træt, **og** han går i seng.

men (kontrast/modsætning)

Eks.: Han har ikke tid nu, **men** han har tid i morgen.

eller (alternativ)

Eks.: De bliver hjemme, **eller** de tager i sommerhus.

for (forklaring)

Eks.: Hun købte ikke noget, **for** hun havde ingen penge.

så (konsekvens/resultat = og derfor)

Eks.: Han er syg, **så** han bliver hjemme.

S V K S V

, og/eller/men/for/så

S - V

konj.

S - V